

Projectnummer 96-008: Verspreidingsrisico's

Deelnemer : Tauw bv

Inleiding

In juni 1997 heeft het kabinet haar standpunt bekendgemaakt ten aanzien van een nieuwe aanpak van bodemverontreiniging. Een belangrijke pijler, waarop het nieuwe beleid is gebaseerd, is een risicobenadering. In het nieuwe beleid is een onderscheid gemaakt tussen immobiele en mobiele verontreinigingen. Bij immobiele verontreinigingen zijn voor de saneringsdoelstelling functioneel gebruik, gebruiksrendement, milieurendement en risicobeoordeling maatgevend. Voor mobiele verontreinigingen is het uitgangspunt dat deze moeten worden verwijderd, tenzij dat niet kosteneffectief is. Deze kosteneffectiviteit kan echter pas worden beoordeeld als vastgesteld is welk doel met de sanering van mobiele verontreinigingen wordt nagestreefd en wat acceptabele risico's van verspreiding zijn.

Doel

Het doel van het project is een nadere onderbouwing van het begrip 'verspreidingsrisico's' te geven.

Resultaten

Bij de beoordeling van de gevolgen van verspreiding voor de gebruikswaarde van bodem en grondwater gaat het veelal minder om de gebruiksfunctie aan het maaiveld, zoals wonen, werken en recreëren, maar om het gebruik van de ondergrond en het grondwater. Om de gebruikswaarde van bodem en water te kunnen vaststellen, moet tevens een tijdsoriëntatie worden gekozen: beschouwen we alleen het huidige gebruik, het voorzienbaar gebruik in de nabije toekomst of ook het onvoorziene gebruik in de (verre) toekomst? Bij het beoordelen van de gevolgen van verspreiding voor de eigenwaarde van bodem en grondwater speelt de oorspronkelijke of natuurlijke kwaliteit een belangrijke rol: menselijke beïnvloeding van natuurlijke processen wordt hierbij ongewenst geacht.

Bij de evaluatie van meningen ten aanzien van het beoordelen van de verplaatsing van stoffen ontstaat er nog een andere tweedeling met betrekking tot het voorkómen van verontreiniging of genezen, van curatief of preventief handelen: bodembescherming versus bodemsanering. De tolerantie voor nieuwe verontreinigingen, en dus ook de verplaatsing ervan, is veel lager dan bij bestaande verontreinigingen.

Door combinatie van deze beide tweedelingen - bodem als gebruiksgoed of als een goed met eigen waarde, bodemsanering of bodembescherming - ontstaat een viertal houdingen die door verschillende personen of in verschillende situaties kunnen worden ingenomen ten aanzien van het beoordelen van de risico's van verspreiding:

1. bodembescherming gericht op het behoud van de intrinsieke waarde;
2. bodembescherming gericht op het behoud van de gebruikswaarde;
3. bodemsanering naar de intrinsieke waarde;
4. bodemsanering naar de gebruikswaarde.

Op basis van de beeldvorming van de verplaatsing van stoffen en het bepalen van de persoons- of situatiegebonden houding ten aanzien van het oordeel lijkt besluitvorming over maatregelen voor beperking van risico's van verspreiding mogelijk. Het blijkt dat voor velen 'het hogere doel' of 'einddoel' is gebaseerd op bescherming van de intrinsieke kwaliteit van de bodem. In een concreet geval wordt daarom vaak gekeken of het mogelijk is om dit einddoel te realiseren. Als echter een willekeurige situatie wordt bestudeerd, blijkt dat bij het besluiten over maatregelen nog andere aspecten een rol spelen. Deze aspecten hebben te maken met de offers die moeten worden gebracht om een maatregel te nemen en de beoordeling van die offers in relatie tot andere

doelstellingen. Hebben we die offers er wel voor over om die doelstelling te realiseren. Dat oordeel is afhankelijk van de context waarbinnen over deze offers wordt beslist. Deze context heeft zowel te maken met de beoordeling van alternatieve maatregelen binnen hetzelfde concrete geval, maar ook met de vergelijking van de grootte van de offers in relatie tot andere gevallen. De beperktheid van de middelen dwingt de besluitnemer tot optimalisatie van het totale resultaat van de inzet van de beschikbare middelen.